

รายงานผลวิจัยเรื่องเต็ม

การผลิตหน่อพันธุ์สับปะรดพันธุ์เพชรบุรี

Multiplication Techniques

of Pineapple cv.Phetchaburi

ดุษฎี นาคประเสริฐ วลัยภรณ์ ชัยฤทธิไชย มัลลิกา นวลแก้ว
เสาวคนธ์ วิลเลียมส์ สมเกียรติ นวลละออง

สนับสนุนโดย

เงินรายได้จากการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร

กรกฎาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	1
คำนำ	2
วิธีดำเนินการ	4
ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง	7
สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ	11
การนำไปใช้ประโยชน์	12
เอกสารอ้างอิง	13
ภาคผนวก	14

คำนำ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี สำนักวิจัยการเกษตรเขตที่5 กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานภาครัฐแห่งเดียวที่มีงานวิจัย และพัฒนาพืชสับปะรดอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเป็นสถานีทดลองพืชสวนเพชรบุรีเมื่อปีพ.ศ.2531 จนถึงปัจจุบันได้มีการปรับปรุงพันธุ์และรวบรวมพันธุ์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ในปีพ.ศ.2541 กรมวิชาการเกษตรได้พิจารณาให้สับปะรดพันธุ์เพชรบุรีเป็นพันธุ์แนะนำ สับปะรดพันธุ์นี้เป็นพันธุ์รับประทานสดที่มีความโดดเด่นคือกลิ่นหอมแรง เนื้อสีเหลืองสม่ำเสมอทั้งผล เนื้อกรอบ รสหวาน และมีลักษณะพิเศษคือสามารถแยกแต่ละตาออกจากกันได้ง่าย

ในปีพ.ศ.2552 กรมวิชาการเกษตรได้จัดงานมหกรรมวิชาการเกษตร 36 ปี กรมวิชาการเกษตร และ ได้ประชาสัมพันธ์พันธุ์ผ่านสื่อต่างๆ ถึงความดีเด่นของสับปะรดพันธุ์เพชรบุรี ทำให้มีผู้สนใจเดินทางมาเข้าชม งานที่จัดขึ้นที่เมืองทองธานี และมาเยี่ยมชมศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรีเพื่อขอหน่อพันธุ์ จาก จังหวัดต่างๆทั่วประเทศ หรือโทรศัพท์มาสอบถามข้อมูล และขอจองหน่อพันธุ์เป็นจำนวนมาก ทางศูนย์ฯ ได้ รวบรวมรายชื่อและจำนวนหน่อที่สั่งจองไว้ มีจำนวนทั้งหมด 362 ราย 42 จังหวัด รวม 271,647 หน่อ นอกจากนี้ยังมีผู้สนใจโทรศัพท์มาสั่งจอง และเดินทางมาติดต่อด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา

ในปีพ.ศ.2552 ศูนย์ฯ มีแผนการขยายพันธุ์หน่อสับปะรดจำนวน 100,000 หน่อ เป็นพันธุ์เพชรบุรี จำนวน 40,000 หน่อ พันธุ์ตราดสีทองจำนวน 30,000 หน่อ และพันธุ์โคลน10 จำนวน 30,000 หน่อ แต่ เป็นการขยายพันธุ์แบบดั้งเดิม ซึ่งหน่อพันธุ์จะได้หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ใช้ระยะเวลา 18-20 เดือน จากปลูกจนเก็บหน่อ จำนวน 2-3 หน่อต่อต้น ในพื้นที่ 1 ไร่ ผลิตหน่อพันธุ์ ได้ 16,000-24,000 หน่อ ซึ่งจะได้หน่อพันธุ์ในปีพ.ศ.2553-2554 เมื่อสิ้นสุดปีพ.ศ.2552 ยอดสั่งจองหน่อพันธุ์เพชรบุรีมีจำนวนมากถึง 500,000 หน่อ แต่มีแปลงแม่พันธุ์ประมาณ 2 ไร่ มีจำนวนต้นประมาณ 20,000 ต้น และถ้าใช้วิธีการผลิต แบบดั้งเดิมซึ่งใช้ระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน จะสามารถผลิตหน่อพันธุ์ได้ประมาณ 40,000-60,000 หน่อเท่านั้น จึงมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร หรือต้องใช้ระยะเวลานานถึง 10 รอบของการผลิต (1รอบใช้เวลา 1 ปี 6 เดือน) เพื่อให้ได้หน่อจำนวนดังกล่าว ประกอบกับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดพันธุ์ เพชรบุรีมีเพียง 3-5 ราย ทำให้หน่อพันธุ์มีราคาแพงมาก หน่อละ 10-20 บาท ซึ่งหน่อพันธุ์ปัตตาเวียมีราคา เพียงหน่อละ 1- 2 บาท

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวจึงควรมานำวิธีการผลิตหน่อแบบต่างๆ ที่ใช้ระยะเวลานั้น และได้ จำนวนหน่อพันธุ์ต่อชนิดของส่วนที่นำมาขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น การทำให้ตาที่ชอกใบของจุกผล (Crown) หน่อ อากาศ (Aerial sucker) หน่อตะเกียง (Slip) หรือลำต้น (Stem) ให้พัฒนาเป็นหน่อใหม่ (Py et al.,1987) เป็นวิธีการหนึ่ง จากงานทดลองของ Soler and Dole (2006) ได้ใช้ส่วนต่างๆของสับปะรดเช่น จุกจากผล ลำต้น หรือการบังคับการออกดอกในต้นที่อายุน้อยแล้วจึงตัดช่อดอกอ่อนออก หรือการทำลายตาของ

ต้นเล็ก เพื่อให้ตาข้างซึ่งอยู่ตามซอกใบงอกเป็นหน่อใหม่ ซึ่งเป็นการลดเวลาการติดผลไป 4-5 เดือน จึงผลิตหน่อได้เร็วกว่าการผลิตหน่อแบบดั้งเดิม และเป็นวิธีที่ปฏิบัติง่าย การชำใบจากจุก (Crown leaf budding) พบว่าหลังปักชำ 1 เดือนจะงอกหน่อใหม่ หลังจากนั้นประมาณ 3 เดือนจึงย้ายชำในกระบะชำในโรงเรือนพรางแสงอีก 5-6 เดือนจึงย้ายปลูกลงแปลงได้ รวมระยะเวลา 9-10 เดือน ได้หน่อ 50 หน่อ ส่วนการชำลำต้น (Stem splitting) ใช้ต้นที่เก็บผล และหน่อแล้วมาปักชำโดยผ่าตามยาวของลำต้นหรือผ่าตามขวางเป็นแวนๆ ละ 1 เซนติเมตร หลังชำ 2-3 สัปดาห์จะงอกหน่อใหม่ จากนั้นจึงแยกหน่อออกไปชำใหม่ หรือปล่อยให้หน่อโตให้ได้ขนาดจึงนำไปปลูกลงแปลง ระยะเวลาจากปักชำจนเก็บหน่อใช้เวลา 8 เดือน ผลิตหน่อได้ 25 หน่อต่อต้น ส่วนงานทดลองของ Weerasinghe and Siriwardana (2006) ชำลำต้นโดยการผ่าเป็นแวนๆ ละ 2 เซนติเมตรหลังจากชำ 4-5 สัปดาห์จึงงอกหน่อใหม่ (2-5 หน่อต่อแวน) ต่อจากนั้นอีก 3 เดือน แยกหน่อมาชำใหม่ เมื่อชำหน่อได้ 4 เดือนนำไปปลูกลงแปลงส่วนหนึ่ง (8 เดือนหลังชำ) อีกส่วนหนึ่งนำหน่อมาผ่าครึ่งตามความยาวนำไปชำใหม่หลังจากนั้น 4 เดือนได้หน่อใหม่ 2-4 หน่อ

การทำลายตายอดโดยการแคะยอดต้นที่ปลูกลงแปลงที่ความสูง 25-30 เซนติเมตรหลังแคะยอด 3 เดือนได้หน่อขนาดเล็ก 10-15 หน่อต่อต้น แยกหน่อเหล่านี้ไปชำในกระบะชำที่พรางแสงจนได้ขนาดพอเหมาะ การแยกหน่อจะทำให้ต้นแม่แตกหน่อใหม่ได้มากกว่าการปล่อยให้หน่อที่แตกใหม่ให้โตบนต้นแม่ 5-6 หน่อต่อต้น ส่วนการตัดช่อดอกอ่อนจะบังคับดอกหลังจากปลูกลงแปลง 4-6 เดือน ใช้เวลาในการชักนำให้ออกดอก 2 เดือน จึงตัดดอก พันใบเก่าทิ้ง ให้ปุ๋ย จากนั้นทยอยเก็บหน่อไปเรื่อยๆ ได้หน่อ 6-7 หน่อต่อต้น รวมระยะเวลาผลิตหน่อ 12 เดือน (Soler and Dole, 2006)

วิธีการต่างๆ ดังกล่าวนี้สามารถย่นระยะเวลาการผลิตหน่อ และได้หน่อจำนวนมาก โดยวิธีการปักชำในโรงเรือนจะได้หน่อพันธุ์ 2-50 หน่อต่อชนิดของส่วนขยายพันธุ์ ใช้เวลา 4-10 เดือน ส่วนการขยายพันธุ์ในแปลงปลูกลงแปลงแจ้งได้หน่อใหม่ 6-15 หน่อต่อต้น จึงนับว่าเป็นวิธีการที่น่าสนใจนำมาปฏิบัติทดลองเพื่อขยายพันธุ์สับปะรดพันธุ์เพชรบุรีโดยใช้วัสดุปลูกที่หาง่ายในท้องถิ่น ภายใต้สภาวะแวดล้อมของจังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

1. ลดระยะเวลาในการผลิตหน่อพันธุ์สับปะรดพันธุ์เพชรบุรี
2. เพิ่มจำนวนหน่อพันธุ์ที่ผลิตได้ต่อหน่อ หรือต้น หรือจุกที่ใช้ขยายพันธุ์
3. ลดปริมาณหน่อพันธุ์ที่ใช้ในการผลิตหน่อ
4. เพิ่มปริมาณการผลิตหน่อพันธุ์ต่อหน่วยพื้นที่
5. ทราบต้นทุนในการผลิตหน่อพันธุ์ของแต่ละวิธีการ